

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Poenitentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

prodesse. Et filius Dei ipse sese obtulit, ingrediens in sanctorum factorum; id est, in arcanum consilium diuinitatis, cernens voluntatem aeterni Patris, & ingentem iram sustinens, & causas huius mirandi consilij intelligens. Hæ res magnæ significantur, cum dicitur textus ad Hebr. 9. Sese obtulit. Et cum inquit Esai. 53. Posuit animam suam hostiam pro peccato. Quid igitur nunc intelligimus sacrificij, qui dicunt se offerre Christum? nec antiquitas hoc modo locuta est.

SED atrocissima oratione nos accusant: dicunt nos iugere iugum sacrificij: sicut faciebat Antiochus, qui typus est Antichristi. Respondimus etiam antea, nos retinere totum ritum Ecclesiæ Apostolicæ: & iugum sacrificij est, sonare doctrinam incipiam Euangelij, & recte inuocare Deum: denique, ut Dominus inquit Iohan. 4. est adorare Patrem in spiritu & veritate, Complectimur etiam hic verum usum Sacramentorum.

HÆC omnia cum solissime retineamus, summa reuerentia retinemus iugum sacrificij: illi abolent, qui veram inuocationem & ipsam Cœnam Domini multis modis corrumpunt, qui iubent inuocare homines mortuos, qui Missas venales habent, qui iactitant se oblatione sua alijs mercedi doctrinæ de penitentia & remissione peccatorum multos terrores immiscent: qui iubent dubitare agentes penitentiam, an sint in gratia, qui libidinibus & idolis Ecclesiam polluunt. Hi sunt Antiochi similes, non nos, qui obœdite Filio Dei studemus, dicitur Iohan. 14. Si quis diligit me, sermonem meum seruabit.

POSTREMO ET DE VSV INTER- gri Sacramenti pauca quædam dicenda sunt.

REMOVEATUR sophistica à iudicijs Ecclesiæ. Norunt omnes, Cœnam Domini ita institutam esse, ut detur populo reseruum Sacramentum, sicut scriptum est: Bibite ex hoc omnes. Nota est consuetudo veteris Ecclesiæ, Latinæ & Græcæ. Ideo fatendum est prohibitionem vnus partis iniustam esse. Legitima hominum Testamenta violare iniustum est: cur Filij Dei Testamentum, sanguinem ipsius obsignatum, Episcopi violant? DOLENDUM est tantum, tantam esse impudentiam quorundam, ut contra hoc grauissimum argumentum fingant sophismata, ad stabiliendam prohibitionem: quorum refutationem in re manifesta omittimus.

DE POENITENTIA.

DE beneficio hæc pars doctrinæ in primis magna perspicuitate in nostris Ecclesijs illustrata est, cum Sententiarum eam inuocantur

Hinc labyrinthis inuoluerint. Primum clare damnamus Catharos
& Novatianos, qui fixerunt, nec labi posse electos in delicta contra
poenitentiam, nec lapsos post emendationem recipiendos esse. Et ex-
tant nostræ refutationes contra hos furores.

N O L V M vs autem
de vocabulo poenitentiae serere λογισμαχιας. Si quis mauult, utatur
nomine conuersionis, quo & Prophetae saepe vsi sunt. Libenter etiam
retinemus vsitatum vocabulum contritionis: & dicimus partem poe-
nitentiae seu conuersionis primam, esse contritionem, quae est, vere
expauescere agnitione irae Dei aduersus peccata, & dolere quod
Deum offenderimus, & dicimus in his qui conuertuntur, aliquos ta-
les veros pavores & dolores esse oportere, nec agere poenitentiam
eos, qui manent securi & sine dolore, vt 2. Corinth. 7. Contristati
estis ad poenitentiam. Et Ezech. 20. Et displicebitis vobis in conspe-
ctu vestro, agnosceitis vos dignos esse poena & exitio. Et hi veri do-
lores sunt sensus irae Dei, vt suo loco copiosius dicitur.

H I C
autem taxamus aduersarios, qui fingunt contritionem mereri re-
missionem peccatorum, & oportere contritionem sufficientem esse.
In utroque errore magnae tenebrae sunt. Nam remissio datur propter
Mediatorem gratis, & quae potest esse contritio sufficiens? Imo quo
magis crescit dolor sine fiducia misericordiae, eo magis corda fugi-
unt Deum, & sustinere nulla natura haec magnitudinem doloris po-
test, de qua dicitur Esaiæ 38. Sicut leo contriuit omnia ossa mea. Sed
illa otiosa somnia scriptorum, ostendunt in ipsis & vitæ securitatem,
& inscientiam Euangelij.

F I V M T autem hi veri dolores, cum
arguitur peccatum (vt in Euangelio ostenditur) contemptus filij Dei:
Spiritus arguet mundum de peccato, quod non credunt in me, Iohan.
16. Et voce legis moralis arguuntur alia peccata, vt inquit Paulus
Roman. 3. Per legem cognitio peccati.

D E confessione priua-
ta facienda Pastoribus, affirmamus ritum priuatae Absolutionis in
Ecclesia retinendum esse: & constanter retinemus, propter multas
graves causas. Sed simul docemus, non præcipiendam neque postulati-
dam esse enumerationem delictorum in illo priuato colloquio: quia
nec diuinitus mandata est illa delictorum recitatio, nec possibili
est, & adducit pias mentes in dubitationem, & fidem languescit.

M A G I S vero hoc taxamus, quod nusquam aduersarij in doctri-
na de poenitentia vel conuersione, mentionem faciunt fidei iustifican-
tis, de qua supra dictum est: qua sola vere accipitur remissio pecca-
torum, & cor in sensu irae Dei erigitur, & liberamur ex doloribus in-
ferorum, sicut scriptum est Rom. 5. Iustificati fide pacem habemus.
Sine hac fide, dolores sunt poenitentia Saulis, Iudæ, Orestis, & simi-
lium in tragedijs.

N E C docent Euangelium, sed legem & hu-
manas traditiones aduersarij, hanc fidem vel omittentes, vel etiam

T s oppugnan-

oppugnantes. Cum autem in vera conuersione fiant hæ mutationes, mortificatio & viuificatio, vt Roman. 6. & sæpe alias dicitur: dicitur di causa distribuimus conuersionem, vel poenitentiam, in tria membra: in Contritionem, Fidem, & nouam Obœdientiam. Nau hæc complectitur vera conuersio, vt vox diuina, & vera Ecclesie experientia ostendunt. **N**ec tamen de modis loquendi, aut numero partium contentiones mouemus, sed res necessarias in conspectu omnibus esse volumus. Et maxime necessarium est Ecclesie extare doctrinam, veram, planam, maxime perspicuam de tota conuersione, ut quidem & in concionibus diuinis summa perspicuitate. & sine ulla labyrinthis sapissime repetita est, vt Baptistæ & Christus inquit, Matth. 3. Agite poenitentiam, & credite Euangelio. Item, Agite poenitentiam: Ecce agnus Dei, qui tollit peccata mundi. Iohan. 1. Paulus Rom. 3. Omnes carent gloria Dei. Hic de contritione conuenitur, postea de remissione: Iustificamur autem gratis, ipsius gratia, per redemptionem in Christo per fidem.

Nec esse est igitur, in doctrina de conuersione, seu poenitentia, fieri mentionem dei. Nec satis est quod dicunt aduersarij, se quoque, de fide loqui. Hanc anteire poenitentiam. Loquuntur enim de noticia doctrinæ. Credo remissionem peccatorum, scilicet, alijs dari, sicut & dubitantur Symbolum: sed Euangelium postulat hanc veram fidem, quæ est fiducia misericordie propter filium Dei promissæ, & acquiescentia Filio Dei, quæ inquit: Credo remissionem peccatorum mihi quoque dari, & quidem gratis, non propter meam contritionem, non propter ulla mea merita, sed propter Filium Dei, qui immensa bonitate & sapientia diuinitatis constitutus est Mediator & propitiator.

Scio mandatum Dei esse immutabile, vt singuli in his doctoribus statuunt, se certo propter eum recipi. Hæc est propria vox Euangelij, hoc decretum ex sinu æterni Patris prolatum est per filium, & sanguine & resurrectione eius ob signatum est. Huic voluntati & decreto nolle assentiri, est contemnere Filium Dei. Et de hoc peccato inquit Iohan. cap. 3. Qui non credit Filio, manebit ira Dei super eum. Sed qui credit sibi remitti peccata propter hunc Mediatorem, iam certo accipit remissionem peccatorum, propter Christum, qui efficac est in eo, viuificat & sanctificat eum Spiritu suo sancto: & reconciliatus iam, certo reputatur iustus, propter Mediatorem, & est hæres vitæ æternæ.

Hanc necessariam consolationem in doctrina de conuersione vel omittere, vel corrumpere, vel improbare, est manifeste delere Euangelium. **D**e hac fide & commotione cere nos absolutio debet, & eam confirmare. Sicut confirmabatur Dauid, audita absolute, 2. Reg. 12. Dominus absoluit peccatum tuum: ita tu scias vocem Euangelij tibi quoque; annuatiare remissionem

quæ in absolutione tibi nominatim proponitur. Non fingas, nisi ad te pertinere Euangelium, sed scias ideo editum esse, ut hoc modo saluentur homines fide amplectentes Euangelium: & mandatum Dei æternum & immortum esse, ut ei credas, qui non hac fide amplectitur Euangelium, sed manet in dubitatione, frustra audit Absolutionem.

Cum hac consolatione corda vivificantur, & sunt iam domesticum Dei, certe & novam obedientiam incoari necesse est, ut supra dictum est. At redire ad scelera, est excutere Deum, & rursus amittere iusticiam & vitam, sicut Iohannes inquit, 1. Iohan. 3. Qui facit iusticiam, iustus est: Qui facit peccatum, ex diabolo est. Recte autem supra, summam doctrinæ de nova obedientia.

DE SATISFACTIONE.

VALE vero chaos sit doctrinæ de Satisfactionibus, quas nominant opera indebita, indicta ab Ecclesia, longum esset recensere, & pauci ante hæc tempora intellexerunt. Non dubitamus autem, in Ecclesijs nostris & totam hæc partem vere & perspicue expositam esse. Fuit mos primis patribus, eos qui homicidijs, idolis aut incestis libidinibus polluti fuerunt, arcere à sua consuetudine, & præcipue à sacrificijs. Hunc morem & Synagoga retinuit, & retinuerunt in Asia & Græcia aliæ gentes non profus efferæ. Interea polluti vagabantur, circumdati signis reatus: ut vagati sunt Orestes, Atræus, & alij multi. Hunc morem initio & Ecclesia retinuit. Pollutos arcebat à communione. Deinde agentes pœnitentiam, ut intelligi posset, serio eos petere veniam, & ut exemplum alijs prodesset, non subito recipiebat, sed aliquot diebus absolutio differrebat, ut publice petentes conspicerentur. Ita Corinthius incestus arcebat, & postea non sine deliberatione recipitur, 1. Corinth. 5.

Hic totus mos exempli causa institutus est, & politicus est, nihil omnino pertinens ad remissionem peccatorum. Crevit autem deinde superstitione, ut indicerentur ieiunia, abstinentia à coniuge multis annis. Hæc onera cum nimium crevissent, Episcopi rursus ea laxarunt. Hæc laxatio talium rituum, nominabatur indulgentia.

Hæc vix rerum historiam cum monachi non considerarent, inierunt fieri compensationem pœnæ æternæ in pœnas purgatorij, & in alias pœnas huius vitæ. Et addiderunt satisfactiones iudici ab Ecclesia, ut illæ pœnæ mitigentur. Et quidem oportere satisfactiones esse opera non debita lege Dei, Has fabulas monachorum, quas ne ipsi quidem intellexerunt, rejicimus, & retinemus regulas firmissimas: Pœnæ æternæ simul cum culpa remittuntur propter filium Dei, non propter villas nostras compensationes, iuxta illud Hose. 13. O mors,

T 4 ero